

Stockholm den 30 januari 2017

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

Er ref: N2016/06470/FF

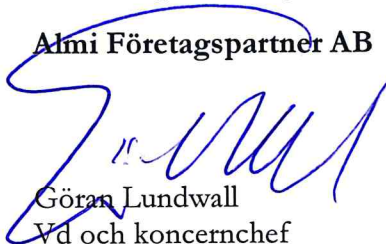
Vår ref: Eva Sjöberg

Betänkandet Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet, SOU 2016:72

Almi Företagspartner AB (Almi) har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet och vill lämna följande inspel till och synpunkter på utredningens förslag, vilka framgår av bilaga.

Med vänliga hälsningar

Almi Företagspartner AB

Göran Lundwall
Vd och koncernchef

Inledning

Almi möter ett stort inflöde av goda affärsidéer och innovationer. Behovet av offentliga insatser uppstår när privata kommersiella aktörer bedömer risken i bolaget som alltför hög. Behovet är således kopplat till risk snarare än utvecklingsfas. Sverige går miste om en betydande tillväxtpotential genom att företag med god tillväxtpotential inte hittar riskvilligt kapital och inte heller får tillgång till relevant rådgivning. Höga risker finns både före och under en bolagsstart samt i samband med expansion och i alla typer av bolag oavsett om bolagets verksamhet är kunskapsintensiv eller inte. Det finns också behov av marknadskompletterande insatser för att ge små och medelstora företag förutsättningar att utveckla mer hållbara varor och tjänster, nå en internationell marknad och ta tillvara de möjligheter som digitalisering erbjuder.

Almi kompletterar privata aktörer med marknadskompletterande kapital (lån och ägarkapital) och rådgivning där risken är hög. Den marknadskompletterande rollen förutsätter att Almi följer marknadens utveckling, konjunktursvängningar samt är flexibel utifrån bolagens och marknadens behov. Almi kan också kontinuerligt utveckla verksamheten med nya instrument och finansiera vissa satsningar även genom EUs olika program där dessa svarar mot behov i Sverige.

Utredningens förslag

Entreprenörskapsutredningen har haft som uppdrag att identifiera hinder och möjligheter, samt att lämna förslag på åtgärder, för att förbättra och utveckla innovations- och entreprenörsklimatet i Sverige. Almi ser positivt på förändringar som gör det enklare för entreprenörer att starta och driva företag. Vi har avgränsat vårt svar till frågor som rör Almis verksamhetsområde. Med detta som utgångspunkt redovisas i det följande Almis synpunkter på utredningens förslag och bedömningar i del 1.

Det svenska innovations- och entreprenörskapsklimatet (sid 36 ff)

Almi delar utredningens bedömning att en tillväxtfrämjande ekonomisk politik bör vila på ett entreprenörs- och innovationspolitiskt ramverk där entreprenörens individuella drivkrafter och initiativ får ett större utrymme. Entreprenörskap är oundgängligt för en framgångsrik kommersialisering. Almi delar utredningens uppfattning att satsningar på kunskap måste kombineras med satsningar på kunskapsomvandlande åtgärder där entreprenörskapet bidrar till att omvandla kunskap till innovationer och tillväxt.

Enligt utredningen innebär definitionen av entreprenörskap och innovation att vad som brukar refereras till i litteraturen som levebröds- eller nödvändighetsföretagare faller utanför utredningens fortsatta analys. Skälet till detta är enligt utredningen att dessa typer av företag vanligtvis startas för att de genererar en tillräcklig inkomst för en person eller familj att klara sig på, men det finns sällan någon ambition att bidra till förändring, förnyelse eller tillväxt. Almi vill därvidlag peka på att offentliga insatser till enskilda företag, som huvudregel, bör allokeras till företag som har både tillväxt- och förnyelsepotential och som har uttömt möjligheterna att erhålla kapital eller kompetens från kommersiella aktörer. Almi vill dock även peka på att det kan vara förenligt med samhällsnytta att tillhandahålla marknadskompletterande rådgivning och i vissa fall även kapital till s k levebröds- eller nödvändighetsföretag. Då detta handlar om ett stort antal företag med begränsad tillväxtpotential bör sådana offentliga insatser hanteras så resurseffektivt

som möjligt och företrädesvis genom digitala kanaler. Återigen med en bredare ansats vad gäller samhällsnytta finns det dock även inom detta sk ”breddsegment” anledning att allokera extra resurser på individuella entreprenörer, t.ex. entreprenörer med utländsk bakgrund. Detta bör beaktas i den fortsatta beredningen av utredningens förslag.

Värld i förändring – hur väl anpassade är de svenska ramvillkoren?

Regelbörda och entreprenörskap – utredningens bedömning rörande en Entreprenörskapsombudsman (sid 99 ff)

Almi delar utredningens bedömning att ett bra företagsklimat förutsätter att regelverken och deras tillämpning inte försvårar för företag att växa och utvecklas.

Vad gäller utredningens förslag att dels inrätta en oberoende Entreprenörskapsombudsman för att förbättra dialogen och bidra till att olika policyområden koordineras i större omfattning ser Almi behov av en fördjupad analys. Detta mot bakgrund av att fler funktioner inte nödvändigtvis bidrar till förändring om inte samtidigt dessa funktioner ges ett tydligt uppdrag och tydliga befogenheter.

Bostadsmarknad, infrastruktur och entreprenörskap – utredningens bedömning och förslag rörande Sveriges position som en ledande digitaliseringsekonomi (sid 103 ff)

Utredningen gör bedömningen att Sveriges position som ett ledande land inom IT och digitalisering inte är given och att särskilt mindre företag förefaller brista i digitaliseringskompetens. Utredningen noterar bl.a. att digitaliseringsfrågorna i de samverkansprogram som regeringen nyligen lanserat har ett stort utrymme men är spridda på tre olika program. Utredningen anför att digitaliseringsfrågan är så viktig att den bör analyseras i ett sammanhang. Regeringen bör därför enligt utredningen tydligt uppdras åt de samverkansgrupper som etablerats inom ramen för samverkansprogrammen att kartlägga svagheter och att föreslå lämpliga åtgärder för att Sverige ska kunna behålla sin position som en ledande digitaliseringsekonomi.

Almi delar utredningens bedömning att små och medelstora företag måste ges goda förutsättningar att digitalisera sin verksamhet. För detta krävs en väl utbyggd digital infrastruktur men också andra insatser som främst rör företagets verksamhet så som t.ex. digitalisering av produktion och försäljning. Almi kommer att bidra till denna utveckling genom riktade insatser för att stärka företagets förmåga att dra nytta av digitaliseringens möjligheter. Almi vill också här påpeka vikten av att insatser och initiativ rörande små och medelstora företag samordnas i större utsträckning.

Förslag ramvillkor – utredningens förslag rörande inrättandet av ett oberoende och rådgivande organ (sid 127 ff)

Almi delar utredningens bedömning rörande vikten av en kontinuerlig omvärldsbevakning för att förstå hur Sverige positionerar sig gentemot andra länder.

Utredningen föreslår bl.a. att regeringen bör inrätta ett oberoende och rådgivande organ med inspiration i Vetenskapligt råd för regeringspolitiken i Holland. Almi förordar en djupare analys av förslaget och då bl.a. avseende rollfördelning och samordning med befintliga aktörer.

Hur kan livskraftiga företag i ekonomisk kris ges en andra chans?

Företrädaransvaret förhindrar andra chanser och försvårar styrelserekryteringar (sid 132 ff)

Utredningen föreslår att en utredning om det skatterättsliga företrädaransvaret ska tillsättas. Almi stödjer utredningens förslag. Företrädaransvaret är i dag mycket långtgående. Särskilt i små företag i tidig fas innebär dagens regelverk bl.a. svårigheter att rekrytera kompetenta styrelseledamöter.

Behovet av en reformerad rekonstruktionslagstiftning (sid 139 ff)

Almi ser positivt på den reformering av lagstiftningen kring företagsrekonstruktioner som föreslås. Det är bl.a. av stort värde att tydliggöra rekonstruktörens ansvar och roll i en företagsrekonstruktion. Notera att denna del av remissvaret lämnas utifrån den erfarenhet som Almi har av att som borgenär medverka i företagsrekonstruktioner.

Ökad kunskap om företagsrekonstruktion (sid 144 ff)

Almi ser positivt på utredningens förslag att staten genom sina myndigheter bör öka kunskapen om möjligheterna till företagsrekonstruktion. Utredningen pekar särskilt på att ett inslag i att stödja företagens möjligheter till en andra chans är rådgivning till företag med finansiella problem. Det finns enligt utredningen flera aktörer som arbetar med rådgivning till företag som skulle kunna vara effektiva kanaler att nå ut med information om företagsrekonstruktion. Det gäller till exempel Almi Företagspartner AB och intresseorganisationer som Företagarna och Svenskt Näringsliv. Dessa aktörer har kännedom om vilka personer i regionen som är skickliga rekonstruktörer och som företagen i första hand bör vända sig till.

Förslaget kräver enligt Almis bedömning en djupare analys. Det är oklart om entreprenörskapsutredningen föreslår att Almi bör ges ett informationsuppdrag om möjlighet till och villkor för rekonstruktion eller om förslaget avser ett särskilt ansvar för Almi avseende rådgivning till företag med finansiella problem. Givet att förslaget är det sistnämnda bör en fördjupad analys också ta hänsyn till risken för intressekonflikter då många av de bolag som Almi erbjuder rådgivning har ett Almilån och Almi Invest har investerat ägarkapital i vissa bolag.

Samhällsutmaningar måste mötas med entreprenörskap och innovation

Genomför nödvändiga förändringar i lagar och regelsystem – förslaget att koppla främjandeinsatser till klimatsmarta lösningar, t.ex. transportstödet (sid 183 ff)

Utredningen föreslår att främjandeinsatser kopplas till klimatsmarta lösningar. Utredningen anger som exempel att utbetalning av transportstödet till företag i norra Sverige skulle kunna villkoras av krav i syfte att minska koldioxidutsläppen.

Almi vill i sammanhanget lyfta det avtal som slutits hösten 2016 mellan Almi Invest och Tillväxtverket kring en ny nationell fond för investeringar i innovativa små- och medelstora företag som ett befintligt exempel på att offentliga insatser kan kopplas till klimatsmarta lösningar. Fonden inom GreenTech området riktar sig till produkter och tjänster som har en CO2 reducerande effekt. Investeringar kommer att göras inom områden såsom t.ex. förnyelsebar energi, smarta nät, biogas, agritech, avancerade miljövänliga material och sensornätverk.

Kapitalet ska investeras i ett 50-tal bolag fram till 2023. Medfinansierare till fonden är Almi Företagspartner, Almi Invest, Energimyndigheten och Europeiska Regionala Utvecklingsfonden. Fonden är nationell. Främjandeinsatser som kopplas till klimatsmarta lösningar bör hanteras lika över landet. Kraven bör inte ställas högre inom vissa regioner om detta innebär att dessa företags möjligheter att konkurrera på en större marknad försämras. Vad gäller det av utredningen lämnade förslaget att specifikt transportstödet till företag i norra Sverige ska villkoras vill Almi framhålla behovet av en fördjupad analys av effekterna av utredningens förslag.

Öka användningen av offentlig upphandling för att lösa samhällets utmaningar och stimulera innovation – förslaget att rikta upphandling mot funktion (sid 190)

Utredningen föreslår att den reguljära upphandlingen inom stat, kommuner och landsting ska riktas mot funktion snarare än specificerade lösningar. Bakgrunden till förslaget är utredningens bedömning att det krävs stora insatser, inte minst offentliga investeringar, för att hantera de behov och problem som uppstår till följd av demografiska förändringar, migration, ökad konkurrens om naturresurser och kravet på att hantera klimatförändringar och att funktions- och innovationsupphandling används i mycket begränsad omfattning.

Almi delar utredningens uppfattning och tillstyrker förslaget. Ur den forskning och utveckling som bedrivs kan lösningar till samhällsutmaningar utvecklas och kunden är i dessa fall många gånger offentlig sektor. Almi är delägare i samt finansiär och rådgivare till många bolag som utvecklat innovativa lösningar för offentlig sektor, t.ex. inom medicinteknik. Många av dessa bolag möter hinder i form av att potentiella offentliga beställare många gånger har mycket långa ledtider och en stor oro för att hantera regelverket kring upphandling på ett felaktigt sätt. Detta gör att företag med nya och innovativa lösningar inte kan utvecklas och växa på en offentligt dominerad marknad. Ett uppdrag till Upphandlingsmyndigheten att ta fram stöd genom bl.a. kriterier för innovationsupphandling kan bidra till att skapa bättre möjligheter på marknaden för innovativa produkter och tjänster.

Kunskapsuppbyggnad, entreprenörskap och innovation

Öppna lärosätenas innovationsrådgivning i tidiga skeden för flera (sid 238 ff)

Utredningen föreslår att möjligheterna att öppna upp de akademiska innovationsstödjande systemen för fristående entreprenörer med kvalificerade idéer bör ses över. Detta skulle enligt utredningen bidra till att skapa en kritisk massa i ärendehantering och förbättrade möjligheter till kompetens inom strategiskt viktiga områden. Utredningen noterar att Innovationskontoren i dag har ett uttalat uppdrag att bidra till utveckling och kommersialisering av idéer och forskningsresultat från lärosätena, exempelvis genom patentering, licensiering eller företagsetablering. Motsvarande stöd till fristående innovatörer i tidiga skeden tycks däremot vara begränsade. Det är enligt utredningen i huvudsak Almis innovationslån som riktar sig till innovativa projekt, men möjligheten att få stöd för kommersialisering är liten om ambitionen inte är att etablera ett nytt företag.

Almi ser mycket positivt på stärkta insatser mot fristående entreprenörer med kvalificerade idéer. Utredningen förefaller dock inte ha övervägt även andra möjliga alternativ till att öppna upp lärosätenas rådgivning utöver Innovationskontorens uppdrag. Både Almi och inkubatorer/science parks har tillsammans redan i dag en roll i att erbjuda fristående

entreprenörer med kvalificerade idéer rådgivning och finansiering och vill gärna medverka till att denna roll bibehålls och utvecklas. Detta bör beaktas i den fortsatta beredningen av utredningens förslag i denna del.

Erbjud operativt stöd för användning av fysisk infrastruktur (sid 239 ff)

Utredningen föreslår att Vinnova och RISE ges i uppdrag att se över behovet av information/kommunikation, samt eventuellt behov av operativt stöd, till entreprenörer, unga och små företag i samband med utnyttjandet av nya och/eller större test- och demonstrationsanläggningar.

Almi ser mycket positivt på att fler företag och entreprenörer ges reella möjligheter att använda dessa anläggningar och tillstyrker utredningens förslag därvidlag. Sannolikt krävs någon form av ekonomiska incitament för berörda företag och entreprenörer för att kostnaden inte ska bli så hög att många av dessa företag utestängs.

Hur främja den entreprenöriella dynamiken?

De företagsfrämjande aktiviteterna (sid 250 ff)

Utredningen delar in de offentliga insatserna för att främja företagande och entreprenörskap i fem huvudkategorier: Information och rådgivning, offentligt riskkapital, långivning, bidrag och diverse samverkansaktiviteter och redovisar därefter aktörer och insatser per kategori. Almi lämnar därvid följande kommentarer på några av de frågor som utredningen berör i denna del.

Digitaliseringens skapar möjligheter i rådgivning och information

Almi delar utredningens bedömning att digitalisering skapar bättre möjligheter till behovsanpassad rådgivning och information. Digitala plattformar kommer på sikt att till en icke obetydlig del kunna ersätta behovet av enklare personlig rådgivning. Därmed frigörs resurser för att satsa mer resurskrävande, personlig rådgivning till de företag och innovationer som bedöms ha störst tillväxtpotential. Inom Almi pågår av denna anledning för närvarande ett omfattande utvecklingsarbete mot ökad digitalisering i externa kontakter med företag och entreprenörer.

Resultatet av rådgivningsinsatser

Utredningen redovisar att forskningen kring resultatet av rådgivningsinsatser visar på splittrade resultat och att rådgivningen verkar fungera bättre då den levereras av privata aktörer och den offentliga institutionen fungerar som intermediär. Almi instämmer i att det finns utmaningar i att hitta gedigna metoder för effektmätningar av rådgivningsinsatser. Almis erfarenhet är att alla insatser bör ta utgångspunkt i en strukturerad och gedigen analys av det enskilda företags tillväxtpotential och behov. Med denna behovsanalys som grund är främjandeinsatser som kombinerar finansiering och rådgivning – ofta över en längre tidsperiod – det mest effektiva. Almi har inte kunnat finna belägg för att rådgivningsinsatser från privata aktörer generellt skulle ha större positiv effekt än insatser från offentliga aktörer. Däremot anser Almi att alla offentliga aktörer bör sträva efter att i största möjliga mån hänvisa till, eller samarbeta med, privata aktörer, oavsett om det handlar om rådgivnings- eller finansieringsinsatser. Almi erbjuder, efter en inledande behovsanalys av företaget, både privata och/eller offentliga resurser baserat på företagets behov. Som exempel kan nämnas att över 50 procent av rådgivningen tillhandahålls av externa rådgivare i form av ideella mentorer och upphandlade konsulter med expertkompetens

inom olika områden. En allt större del av Almis rådgivning sker också i form av strukturerade nätverksträffar där företagarna coachar varandra.

Almis rådgivning till företagare i tidiga skeden

Utredningen anför att en stor del av Almis rådgivning till företagare i tidiga skeden har skötts av lokala Nyföretagarcentrum. Almi vill därvidlag tydliggöra följande. Nyföretagarcentrum och Almi har etablerat ett samarbete som innebär att Almi finansierar del av Nyföretagarcentrums rådgivning och mentorprogrammet. Vidare kan nämnas att huvuddelen av Almis rådgivning är i tidiga skeden. Almi tillhandahåller innovationsrådgivning till cirka 3 000 kunder i tidiga skeden och Nyföretagarrådgivning i egen regi till cirka 6 000 kunder årligen. 80 procent av Almis egen nyföretagarrådgivning har fokus på företagare med utländsk bakgrund och på köp av företag. Därtill tillkommer närmare 1 500 mentorpar och ett särskilt program för 500 unga tillväxtföretag. Almi ser för närvarande över våra egna insatser och hur samarbetet med olika privata aktörer kan utvecklas för att ytterligare stärka rådgivningen i tidiga skeden.

Almi Invest – investeringar i tidig fas

Utredningen refererar till Riksrevisionens granskning 2014 av statliga bolags och stiftelser med uppdrag att förbättra tillgången till kapital för privata företag. Riksrevisionen drog slutsatsen att insatserna till relativt stor del sker i senare utvecklingsfaser, vilket inte ligger i linje med statens övergripande målsättningar. Almi vill dock särskilt tillägga att Riksrevisionen samtidigt konstaterade att Almi Invest visar att det är möjligt att investera i företagets tidiga utveckling. Almi Invest var enligt Riksrevisionen den statliga aktör som var mest inriktad mot företag i tidiga faser. Detta är en slutsats som Almi ser som angelägen att lyfta fram i sammanhanget för att förtydliga att Almi Invests del av det statliga riskkapitalet hamnar som investeringar i företag i tidiga faser.

Behovet av marknadskompletterande kapital och det offentliga roll

Utredningen gör bedömningen att det är svårt att bedöma behovet av marknadskompletterande kapital och att det kanske inte är relevant att tala om ett generellt finansieringsgap i Sverige då kapitalbehovet kan skilja sig markant mellan branscher och regioner. Almi vill därvidlag lyfta fram att efterfrågan på Almis lånefinansiering successivt har ökat. Almi kan i dagsläget inte fullt ut möta den efterfrågan som finns bland små och medelstora tillväxtbolag. Detta gäller både Almis amorteringslån och i synnerhet innovationslån i tidiga skeden.

Effektiviteten i och omfattningen av de statliga riskkapitalsatsningarna

Utredningen ser inget behov av att tillföra ytterligare statligt riskkapital. Almi delar denna bedömning. Med hänsyn tagen till de satsningar som nu lanseras genom det nya statliga bolaget Saminvest, den nya fonden inom GreenTech och Swedish Venture Initiative ser Almi i nuläget inget behov av ytterligare allokering. Utmaningen är snarare dels att styra satsningarna så att de landar rätt, där det finns ett verkligt behov, dels att skapa en tydlig gränsdragning och rollfördelning men också samarbete mellan nya och befintliga offentliga aktörer.

Utredningen gör bedömningen att det finns ett utrymme för att förbättra effektiviteten i de existerande insatserna. Enligt utredningen har forskningen visat att offentliga riskkapitalsatsningar är som mest effektiva när de kombineras med privat kapital. Almi delar utredningens uppfattning i denna del. En av de mest centrala komponenterna i Almis direktfinansierande och

direktinvesteringar är förmågan att attrahera privat kapital. Almi har mycket goda erfarenheter av att samverka med privata medfinansierare och medinvestorer både inom kreditgivningen och också riskkapitalverksamheten.

Utredningen förordar en modell med differentierad riskpremie i likhet med den modell som föreslogs av utredningen för statliga finansieringsinsatser. Almi vill därför lyfta fram en mer nyanserad bild på asymmetrisk riskdelning. Staten bör aldrig ta all risk och medinvestorer och medutlånare bör alltid ta en del av risken. Den tidigare utredningen har dock inte, enligt Almis bedömning, klarlagt och belagt behovet av och samhällsnyttan med asymmetrisk riskdelning. Risken för att en asymmetrisk riskdelning inte attraherar de mest professionella fondteamerna bör beaktas. Etablerade och professionella privata investerare och VC-fonder arbetar utifrån gedigna affärsmodeller. Almi sätter frågetecken kring om en asymmetrisk riskdelning kan få dessa aktörer att investera i för dem främmande faser, branscher eller i landets samtliga regioner. Almi Invest investerar idag med privata aktörer på lika villkor och delar alltid risken fullt ut. Detta har enligt Almis bedömning aldrig inneburit ett hinder. Det som hindrar privat medfinansiering är snarare den bedömda risken i varje affär.

Samhällets kostnad för statliga insatser (sid 277 ff)

Utredningen gör bedömningen att de höga kostnaderna för stödinsatserna innebär att höga krav måste ställas på att insatserna är så kostnadseffektiva som möjligt. Almi delar denna syn. Inom Almi pågår för närvarande ett arbete med att implementera en ny metod för att mäta kostnaden för varje enskild insats och ställa denna mot en uppföljande analys av både företaget som fått insatsen samt en generell uppföljning av effekten av samma insats.

Mot ett effektivare främjarsystem – fyra övergripande principer (sid 297 ff)

Utredningen anser att fyra övergripande principer bör vägleda främjandeinsatserna.

- En utgångspunkt för de offentliga innovationsfrämjande insatsernas områdesinriktning bör om möjligt vara de globala utmaningarna effektivare hälsa, vård och omsorg samt migration, urbanisering och förtätning och slutligen klimat, miljö och energieffektivisering.

Almi delar utredningens uppfattning att det offentliga åtagandet bör riktas mot områden där radikala innovationer kan bidra till stora samhällsekonomiska effekter men där osäkerheten om utfallet är betydande. Samtidigt vill Almi lyfta att också företag och entreprenörer som inte främst tar sikte på verksamhet inom de tre utpekade områdena inte bör diskvalificeras från relevanta insatser samt att den delen av främjarsystemet som omfattar insatser direkt till företag och entreprenörer primärt bör vara neutral vad gäller bransch, geografi etc.

- Fördelning av offentliga medel ska styras efter regioners behov och utfallet av olika insatser inom respektive region.

Utredningen gör bedömningen att mer dynamiska storstadsregioner bedöms ha ett mindre behov av offentliga främjandeinsatser och att det är möjligt, t o m. troligt, att vissa regioner skulle vinna på att andra åtgärder prioriteras framför främjandeinsatser, som förstärkning av vissa ramvillkor – bostäder, infrastruktur, m.m. I denna del förordar Almi en fördjupad analys. Oaktat ett större behov i vissa regioner av andra åtgärder utöver främjandeinsatser är det en felaktig slutsats att det skulle finnas mindre behov av främjandeinsatser i storstadsregionerna på grund av större tillgång

på privat kapital. Almi möter behov av marknadskompletterande kapital i såväl storstadsregioner som i övriga delar av landet.

- Främjandet bör organiseras utifrån behov hos tre huvudsakliga behovskategorier: nyetablering, tillväxt och tillämpad FoU.

Almi vill i sammanhanget lyfta att de förändringarna som följer av bl.a. digitalisering och globalisering leder till att det inte längre är lika meningsfullt att dela in marknaden i olika faser och definiera vilken roll det offentliga bör ha i varje fas. Snarare bör man sträva efter en modell som säkrar ett marknadskompletterande kapital baserat på var bristen finns, oavsett om det handlar om nystartade bolag, tidig eller sen tillväxtfas eller ett ”nytt skede” i ett etablerat bolag. Det marknadskompletterande kapitalet bör förenklat uttryckt finnas där risken är för hög i förhållande till den privata marknadens krav på avkastning – oavsett i vilken fas företaget befinner sig.

Almi delar utredningens bedömning att en del av den rådgivning som gäller nyetablering av företag över tid bör kunna läggas över på internetbaserade plattformar.

- Ansvar för samordning av främjandeinsatser ska läggas hos ett fåtal aktörer.

Almi delar utredningens bedömning att ansvaret för främjandeinsatser bör samlas på färre aktörer.

Förbättra den nationella koordineringen och tydliggöra den regionala rollen (sid 299 ff)

Utredningen föreslår att Näringsdepartementet ges ett tydligt samordningsansvar för främjandeinsatser och att Näringsdepartementet utser lämplig myndighet eller annan aktör som har samordningsansvar inom utpekade områden för att undvika överlappningar och möjliggöra koordinerade insatser samt säkerställer att resurser finns för genomförandet.

Almi delar utredningens förslag att Näringsdepartementet bör ha det övergripande ansvaret för statliga främjarinsatser. Almi medverkar gärna i ett arbete med syfte att definiera och föreslå fördelning av ett sådant samordningsansvar som utredningen föreslår. Almi delar utredningens bedömning att det saknas överblick och samordning av insatser för innovation och företagsfrämjande. Otydliga uppdrag till många aktörer, ofta med underkritiska resurser, leder till ett ineffektivt resursutnyttjande av skattemedel i ett alltför fragmenterat system samt större svårigheter för företag och entreprenörer och privata samarbetspartners som banker att hitta rätt och förstå logiken i det statliga offentliga företagsstödjande systemet.

Almi delar även utredningens slutsats att såväl innovation som internationalisering är förutsättningar för tillväxt i det enskilda företaget. Enligt Almis bedömning blir internationalisering ett allt viktigare och alltmer utmanande område för företag. Internationalisering och export måste vara en integrerad del i alla tillväxtstrategier och det vore därför inte effektivt att lägga ansvaret för detta i en separat organisation eller i separata uppdrag. Alla insatser för tillväxt i företag bör därför omfatta också dessa aspekter.

Utveckla uppföljningsbara mål (sid 303 ff)

Utredningen föreslår att tydliga och mätbara mål ska utvecklas. Dessa mål ska vara klart kopplade till syftet med en marknadsintervention och de förväntade samhällsekonomiska effekterna. Utredningen anför bl.a. att så länge som inte mätbara mål definierats på förhand går det oftast att hitta positiva effekter av olika insatser, t.ex. med hänvisning till enkätsvar bland de behandlade

företagen. Almi stödjer utredningens förslag. I dag är många gånger de mål som sätts för olika insatser alltför vaga. Almi vill dock betona att även kvalitativa utvärderingar av offentliga insatser fyller en funktion som komplement till kvantitativa effektutvärderingar mot mätbara mål.

Utveckla samhällsekonomiska kalkyler för främjandeinsatser (sid 304 ff)

Utredningen föreslår att Tillväxtanalys bör ges i uppdrag att utreda möjligheterna att utveckla samhällsekonomiska kalkyler för främjandeinsatser. Almi tillstyrker utredningens förslag.

Förstärk och renodla utredningsrollen för relevant myndighet (305 ff)

Utredningen anför att rollen som utvärderare behöver stärkas oaktat om Tillväxtanalys eller annan myndighet tilldelas en utvärderingsroll. Samtliga effektutvärderingar av främjarinsatser bör genomföras av en sådan kvalificerad aktör. Almi tillstyrker utredningens förslag.

Konsolidera stöden till färre men mer omfattande program och insatser (sid 306 ff)

Utredningen föreslår inledningsvis att de företagsfrämjande stöden ska konsolideras till ett mer begränsat antal insatser av tillräcklig storlek. I möjligaste mån bör enligt utredningens förslag framtida effektutvärderingar styra fördelning av främjandemedel mellan regioner, områden och projekt. Almi tillstyrker den principiella inriktningen vad gäller utredningens förslag i denna del. Det finns många fördelar med att konsolidera stöden. Almi vill också peka på vikten av att de företagsfrämjande insatserna är uthålliga över tid. Kortsiktiga insatser och temporära främjarinitiativ är, enligt Almis uppfattning, ofta ineffektiva, svåra att utvärdera och har svårt att nå ut till de företag och entreprenörer som åsyftas.

Utredningen föreslår vidare att dagens check-system (innovations-, internationaliserings-, digitaliseringscheckar m.m.) ska samlas till en tillväxtcheck. Almi tillstyrker utredningens förslag i denna del. Almi är i dag den aktör som förmedlar den större delen av dessa checkar. I syfte att effektivisera checksystemet bör övervägas om Almi kan ges en mer uttalad roll som lokal och regional distributör av nationella myndigheters checkar.

Utveckla verksamt.se (sid 306 ff)

Utredningen föreslår att Bolagsverket och Tillväxtverket ges ett uppdrag och förstärkta resurser för att utveckla en mer heltäckande digital plattform för främjarsystemet baserat på verksamt.se. Förslaget är oklart och ett eventuellt beslut bör föregås av dialog med berörda aktörer.

Introducera ett efterfrågedrivet upphandlingsprogram som bidrar till kommersialisering av ny kunskap (sid 310 ff)

Utredningen föreslår introduktionen av ett program för ökad kommersialisering av forskning och utveckling av högteknologiska företag med utgångspunkt i myndigheters behov för sin ordinarie verksamhet, av liknande karaktär som det holländska SBIR och det brittiska SBRI. Almi tillstyrker utredningens förslag.

Låt Upphandlingsmyndigheten ha en stödfunktion gentemot andra myndigheter och upphandlare (sid 312 ff)

Utredningen föreslår att Upphandlingsmyndigheten ges ett uppdrag att se över mindre myndigheters och kommuners behov av operativt stöd och riskdelning i samband med innovationsinriktade upphandlingar. Almi tillstyrker utredningens förslag.

Fokusera statens finansieringsinsatser till tidiga skeden (sid 313 ff)

Utredningen föreslår inledningsvis att processen med att förstärka de offentliga finansieringsinsatserna i tidiga skeden bör fortsätta. Utredningen anför bl.a. att det finns skäl att fortsätta förstärkningen av Almis låneverksamhet i tidigare skeden, exempelvis i form av en ökad andel innovationslån till individer och nya företag med innovativa idéer. Almi ser positivt på utredningens förslag men vill samtidigt peka på att tidiga skeden också bör inkludera nya skeden i etablerade företag, t.ex. utveckling av nya produkter och etablering på nya marknader. En sådan förstärkning skulle möjliggöra för Almi att stödja fler entreprenörer och företag med innovativa idéer. Idag understiger Almis resurser för innovationsfinansiering kraftigt efterfrågan på tidig finansiering från unga innovationsdrivna tillväxtföretag. Utökade resurser i denna del skulle också öka Almis möjligheter att möta flödet av tillväxtprojekt från det akademiska innovationssystemet.

Utredningen anför vidare att branschmässiga eller geografiska begränsningar i finansieringsportföljen ska undvikas. Almi är av samma uppfattning och vill i sammanhanget peka på att en eventuell orientering av främjandeinsatser mot de av utredningen utpekade områdena för samhällsutmaningar bör beakta en sådan princip.

